

ความรู้ เจตคติ ประสพการณ์ และอุปสรรคในการทำวิจัยทางคลินิกของ พยาบาลวิชาชีพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล¹

วันวิสา ชนะภัย พย.บ.²

อมลวรรณ แดงอาจ พย.บ.³

ชไมพร เจริญไกรกมล พย.ม.(การพยาบาลผู้ใหญ่)⁴

ภิญโญ รัตนอัมพวัลย์ พบ., ประ.ด. (ระบาดวิทยา)⁵

บทคัดย่อขยาย

บทนำ มหาวิทยาลัยมหิดลมีวิสัยทัศน์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย โดยกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างงานวิจัยคุณภาพสูงและพัฒนาาระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ จากข้อมูลปัจจุบันพบว่าคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีบุคลากรสายสนับสนุนเป็นพยาบาลวิชาชีพสูงถึงร้อยละ 89.4 ของบุคลากรทั้งหมด แต่กลุ่มบุคลากรพยาบาลเหล่านี้มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับเริ่มโครงการวิจัยหรือมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งในสายวิชาชีพ นอกจากนี้ข้อมูลจากการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศชี้ให้เห็นปัญหาในการทำวิจัยในวิชาชีพพยาบาลที่คล้ายคลึงกัน คือ ขาดเวลาเนื่องจากปัญหาภาระงาน ขาดทักษะและความรู้ในการดำเนินการวิจัย ไม่ชำนาญภาษาอังกฤษ รวมถึงขาดแหล่งทุนสนับสนุน จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปใช้วางแผนในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของพยาบาลให้บรรลุเป้าหมายวิจัยของมหาวิทยาลัย และเป็นการยกระดับคุณภาพการพยาบาล

วัตถุประสงค์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ ประสพการณ์ และอุปสรรคในการทำวิจัยทางคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กรอบแนวคิดของการศึกษาได้จากการทบทวนวรรณกรรม

การออกแบบการวิจัย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสังเกต (observational study)

การดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี หรือมากกว่า ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 283 คน ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ.2566 เลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน ตามลักษณะหน่วยงานและภาควิชาที่ปฏิบัติงานและช่วงอายุการทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปฏิบัติงานมาอย่าง

¹ทุนพัฒนางานวิจัย (R2R: รหัสโครงการวิจัย R016632019) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

²พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, E-mail: wanwisa.cha@mahidol.ac.th

³พยาบาลวิชาชีพ ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, E-mail: amolwan.dac@mahidol.ac.th

⁴พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

⁵ผู้ประพันธ์บรรณกิจ ศาสตราจารย์ สาขาวิชาโรคติดเชื้อและอายุรศาสตร์เขตร้อน ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, E-mail: pinyo.rat@mahidol.ac.th

น้อย 1 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 กลุ่มที่ 2 ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และกลุ่มที่ 3 ปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 กำหนดขนาดตัวอย่างจากความชุก ร้อยละ 10 - 50 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 กำหนดอัตราการตอบแบบสอบถามไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย เจตคติต่อการวิจัย และประสบการณ์และอุปสรรคในการวิจัย เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบาดวิทยา การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่าง 1 กรกฎาคม พ.ศ.2566 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

ผลการวิจัย อัตราการตอบกลับร้อยละ 94.3 กลุ่มตัวอย่างอายุเฉลี่ย (M) 35.51 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 9.35 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 95.8) เป็นพยาบาลระดับปฏิบัติการ (ร้อยละ 90.5) และสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 90.8) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านวิจัยทางคลินิก โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 57.7 (M 8.65, SD 2.10) โดยความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยคิดเป็นร้อยละ 36.7 (M 2.57, SD 1.29) ด้านจริยธรรมวิจัยทางคลินิกคิดเป็นร้อยละ 76.0 (M 6.08, SD 1.37) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.4 สนใจที่จะเรียนด้านการวิจัยเพิ่มเติม ร้อยละ 50.9 ไม่เคยเข้าร่วมการอบรมจริยธรรมวิจัยและการปฏิบัติทางคลินิกที่ดี (good clinical practice) และร้อยละ 48.1 ทราบว่ามีกรอบของหน่วยงาน ด้านเจตคติต่อการวิจัยทางคลินิกพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับเป้าหมายการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลว่าการวิจัยเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางการแพทย์ และส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าการวิจัยก่อประโยชน์ต่อผู้วิจัยเท่านั้นหรืออาจก่ออันตรายแก่ผู้ป่วย สำหรับด้านประสบการณ์ทำวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.7 เคยเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย โดยอุปสรรคหลัก ได้แก่ ขาดประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัย (ร้อยละ 75.6) ขาดเวลาเนื่องจากภาระงานมากเกินไป (ร้อยละ 74.6) และขาดทีมสนับสนุน (ร้อยละ 44.5)

ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอในการวางแผนส่งเสริมความรู้โดยเฉพาะด้านระเบียบวิธีวิจัยให้กับพยาบาล ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย รวมทั้งการลดอุปสรรคโดยวางแผนการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการวิจัย การจัดแหล่งทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และเพิ่มแรงจูงใจในการทำการวิจัย ตลอดจนการพิจารณาเพิ่มประสบการณ์ในการทำการวิจัยในช่วงการศึกษาระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ ความรู้ เจตคติ วิจัยทางคลินิก พยาบาลวิชาชีพ อุปสรรค

วันที่ได้รับ 28 ก.ย. 68 วันที่แก้ไขบทความเสร็จ 20 มิ.ย 69 วันที่รับตีพิมพ์ 13 ก.ค. 69

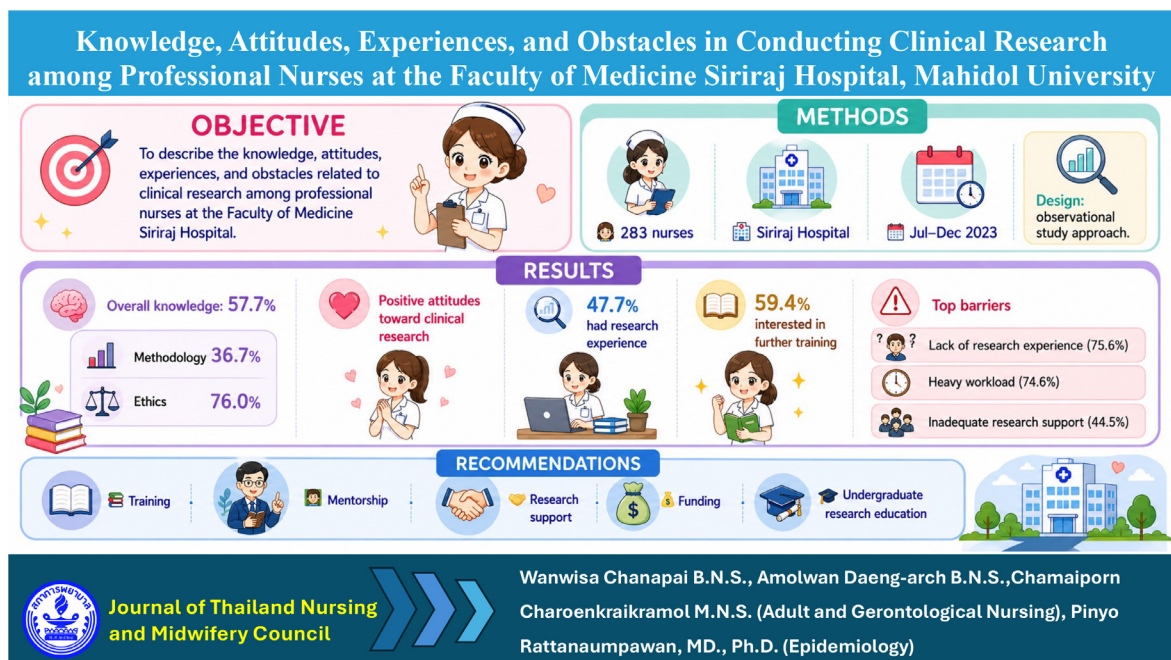
Knowledge, Attitudes, Experiences, and Obstacles in Conducting Clinical Research among Professional Nurses at the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University¹

Wanwisa Chanapai B.N.S.²

Amolwan Daeng-arch B.N.S.³

Chamaiporn Charoenkraikamol M.N.S. (Adult and Gerontological Nursing)⁴

Pinyo Rattanaumpawan, MD., Ph.D. (Epidemiology)⁵

Journal of Thailand Nursing and Midwifery Council

Wanwisa Chanapai B.N.S., Amolwan Daeng-arch B.N.S., Chamaiporn Charoenkraikamol M.N.S. (Adult and Gerontological Nursing), Pinyo Rattanaumpawan, MD., Ph.D. (Epidemiology)

Extended Abstract

Introduction Mahidol University has established its vision as a research-intensive institution, developing policies and strategies to foster high-quality research and to develop effective support systems. Current data indicate that within the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, professional nurses constitute as much as 89.4% of the support staff. However, only a small proportion of these nurses have initiated or participated in research projects, which in turn limits their opportunities for advancement within professional development. Furthermore, evidence from studies conducted both in Thailand and

¹Research development grant (grant number. R016632019), Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

²Registered nurse, Research Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand, E-mail: wanwisa.cha@mahidol.ac.th

³Registered nurse, Research Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand, E-mail: amolwan.dac@mahidol.ac.th

⁴Registered Nurse, Senior Professional Level, Nursing Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

⁵Professor, Division of Infectious Diseases and Tropical Medicine, Department of Medicine, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand, E-mail: pinyo.rat@mahidol.ac.th

internationally highlights similar challenges in nursing research: insufficient time due to heavy workloads, limited research skills and knowledge, lack of proficiency in English, and inadequate access to funding sources. These barriers underscore the need for foundational studies to inform strategic planning aimed at strengthening nurses' research capacity. Such efforts are essential not only to achieve the university's research goals but also to elevate the overall quality of nursing practice.

Objective This study aimed to describe the knowledge, attitudes, experiences, and obstacles related to clinical research among professional nurses at the Faculty of Medicine Siriraj Hospital. The conceptual framework was developed through a comprehensive review of the literature.

Design This study employed an observational study.

Methodology The sample consisted of professional nurses who had been employed for at least one year at the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University. A total of 283 participants were recruited between July 1 and December 31, 2023. Stratified proportional sampling was applied, based on the characteristics of the departments and units in which the nurses worked, as well as their length of service. Participants were categorized into three groups: group 1 included nurses with 1 to 10 years of experience (50% of the sample); group 2 comprised those with more than 10 but not exceeding 20 years of experience (25%); and group 3 consisted of nurses with more than 20 years of experience (25%). The sample size was determined using an estimated prevalence of 10–50%, with a margin of error of 10%, and a minimum response rate of 60%, yielding a final sample of 300 participants. The data collection instrument was a questionnaire developed by the researchers based on a literature review. The questionnaire comprised four parts: (1) demographic and background information, (2) knowledge of clinical research, (3) attitudes toward clinical research, and (4) experiences and obstacles to conducting research. The instrument was validated by experts in epidemiology. Data collection was conducted between July 1 and December 31, 2023, through self-administered questionnaires.

Results The response rate was 94.3%. The participants had a mean age (M) of 35.51 years with a standard deviation (SD) of 9.35. The majority were female (95.8%), held staff nurse positions (90.5%), and had graduated from Mahidol University (90.8%). Overall, the participants demonstrated overall knowledge in clinical research, with a mean score of 8.65 (SD 2.10), equivalent to 57.7%. Regarding knowledge subscales, knowledge of research methodology accounted for 36.7% (M 2.57, SD 1.29), while knowledge of clinical research ethics accounted for 76.0% (M 6.08, SD 1.37). Regarding interest in research, 59.4% expressed a desire to pursue further training. However, 50.9% had never attended training in research ethics or Good Clinical Practice (GCP), and 48.1% were aware of training opportunities offered by their institution. In terms of attitudes toward clinical research, most participants agreed or strongly agreed with Mahidol University's research vision, recognizing research as a means to advance new medical knowledge. Conversely, the majority disagreed with the notion that research benefits only the researchers or poses harm to patients. With respect to research experience, 47.7% of participants reported having previously participated in research projects. The principal barriers identified included lack of research experience (75.6%), insufficient time due to heavy workloads (74.6%), and inadequate support teams (44.5%).

Recommendation The findings of this study suggest several recommendations for planning initiatives to strengthen nurses' research capacity. Priority should be given to enhancing knowledge, particularly in research methodology, as most nurses lack prior research experience. Strategies to reduce barriers should include establishing structured mentorship and consultation programs with experienced researchers, ensuring accessible funding opportunities, and fostering motivation to engage in research activities. Furthermore, incorporating research training and practical experience into undergraduate nursing education should be considered, thereby equipping future nurses with foundational competencies that support the university's research vision and contribute to the advancement of nursing practice.

Journal of Thailand Nursing and Midwifery Council 2026; 41(3) 491–504

Keywords knowledge/ attitude/ clinical research/ professional nurses/ obstacles

Received 28 September 2025, Revised 20 June 2026 , Accepted 13 July 2026

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหิดลได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยไว้ โดยมีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (strategic goal) เพื่อสร้างงานวิจัยคุณภาพสูง พัฒนาระบบบริหารจัดการที่สนับสนุนงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างแหล่งรวมการผลิต ผลงานวิจัยเชิงนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับปรับปรุง) โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นการส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมที่เป็น “Breakthrough” เป็นการผลักดันให้มีการนำไปใช้จริง เพื่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นรูปธรรมสร้างระบบบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจข้อที่ 2 ของคณะพยาบาลศาสตร์ (แผนยุทธศาสตร์คณะพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2568-2571) ผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพนำไปใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงระบบสุขภาพและสุขภาวะของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน¹ ทางคณะฯ จึงมีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการทำวิจัย

ข้อมูลจากฝ่ายทรัพยากรบุคคลมหาวิทยาลัยมหิดลเดือนพฤศจิกายน 2565 พบว่ามีบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลทั้งหมดมีจำนวนทั้งสิ้น 37,405 คน แบ่งเป็นสายวิชาการ (เช่น อาจารย์แพทย์ อาจารย์วิชาชีพอื่น) 3,979 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 สายสนับสนุน (เช่น พยาบาล เภสัชกร นักเทคนิคการแพทย์) 33,426 คน คิดเป็นร้อยละ 89.4 โดยเกือบร้อยละ 96.85 ของบุคลากรสายสนับสนุนอยู่ในระดับปฏิบัติการ และมีเพียงร้อยละ 3.15 ที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเป็นระดับชำนาญงาน

หรือสูง โดยอุปสรรคสำคัญในการเลื่อนตำแหน่งคือ ขาดผลงานวิจัยในการขอเลื่อนตำแหน่ง²

แม้ว่าปัจจุบันจะมีพยาบาลที่จบระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มเป็นจำนวนมากในหลากหลายสาขา การพยาบาลทั้งในและนอกสถาบัน มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการทำวิจัย รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ได้สะดวกยิ่งขึ้น แต่ข้อมูลจากการศึกษาในพยาบาลวิชาชีพทั้งในประเทศไทย³ และต่างประเทศ⁴⁻⁷ มีปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ ขาดเวลาในการทำวิจัยเนื่องจากภาระงานที่มาก ขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย ขาดแรงจูงใจในการทำวิจัย และจากการศึกษาของชรัสนิกูล ยัมบุญณะ และคณะ (2550)⁸ ยังระบุว่าพยาบาลมีอุปสรรคมากที่สุดคืองานวิจัยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ ขาดช่องทางในการค้นคว้าเอกสารตำราในการทำวิจัย ขาดงบประมาณแหล่งทุน นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในการนำผลงานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติยารัตน์ ต้นสุวรรณและคณะ⁹ ที่ระบุว่าอุปสรรครองลงมาคือการไม่มีแหล่งสนับสนุนในการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นงานวิจัยมาใช้ในการปฏิบัติงาน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หากต้องการให้มหาวิทยาลัยมหิดลสามารถบรรลุถึงเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในการเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก พยาบาลที่ปฏิบัติงานในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ซึ่งถือเป็นโรงพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นโรงเรียนแพทย์ขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกลุ่มพยาบาลวิชาชีพจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย มีพันธกิจในด้านการวิจัยในฐานะของการเป็นโรงเรียนแพทย์ นอกจากนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นไปอย่าง

ต่อเนื่อง เตรียมความพร้อมตั้งแต่ระดับก่อนปริญญา ก่อนเข้าสู่วิชาชีพและพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มพยาบาล สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัยเป็น 1 ใน 8 สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพตามประกาศของสภาการพยาบาล อีกด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปใช้วางแผนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยของพยาบาล ให้เห็นความสำคัญของการวิจัยและสามารถพัฒนาความรู้เชิงประจักษ์ในการปฏิบัติการพยาบาล การเผยแพร่ความรู้ให้กับทีมสุขภาพและประชาชน และเป็นการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ ประสบการณ์และอุปสรรคในการทำวิจัยทางคลินิกของพยาบาลวิชาชีพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษานี้ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำวิจัยทางคลินิกในกลุ่มบุคลากรพยาบาลที่ทำงานในมหาวิทยาลัย ได้แก่ (1) ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางคลินิก⁷ ทั้งความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยและด้านจริยธรรมการวิจัยทางคลินิก (2) เจตคติต่อการวิจัยทางคลินิก^{6,7} เช่น เจตคติที่มีต่อคุณค่าของการวิจัย ความไว้วางใจในความปลอดภัยของผู้ป่วย ตลอดจนเจตคติที่สอดคล้องกับเป้าหมายการวิจัยขององค์กรหรือมหาวิทยาลัย และ (3) ประสบการณ์และปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย^{3,8,9} ทั้งในระดับบุคคล เช่น การขาดประสบการณ์ในการวิจัย พื้นฐานการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี ปัญหาด้านภาษาอังกฤษ และ

ในระดับองค์กร เช่น การขาดเวลาเนื่องจากภาระงาน ในหน้าที่ประจำที่มากเกินไป การสนับสนุนจากหน่วยงาน ตลอดจนงบประมาณและแหล่งทุนวิจัยที่สามารถเข้าถึงได้

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบการวิจัย การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงสังเกต (observational study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นพยาบาลวิชาชีพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลา 1 ปี หรือมากกว่าที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 283 คน ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566

วิธีการเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (stratified sampling with proportion) ตามหน่วยงานและภาควิชาที่ปฏิบัติงาน และช่วงอายุการทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ปฏิบัติงานมาอย่างน้อย 1 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 กลุ่มที่ 2 ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และกลุ่มที่ 3 ปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากความชุกของคำตอบที่เป็นไปได้ทั้งหมดอยู่ในระหว่างร้อยละ 10 - 50 โดยยอมรับความคลาดเคลื่อน (allowable error) ร้อยละ 10 และ 2-sided alpha error = .05 ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ คือ 171 คน โดยคาดว่าอัตราการตอบแบบสอบถาม (response rate) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ หน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์การทำงาน สถาบันที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตร์ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ประกอบด้วย คำถามแบบปรนัย (multiple choice question, MCQ) จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ คำถามด้านระเบียบวิธีวิจัยจำนวน 7 ข้อ และคำถามด้านจริยธรรมวิจัยทางคลินิก จำนวน 8 ข้อ คะแนนรวมมากแสดงถึงความรู้ที่ดี การแปลผลโดยคิดเป็นร้อยละ

ส่วนที่ 3 เจตคติต่อการวิจัย ประกอบด้วย ข้อคำถาม 12 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกจำนวน 7 ข้อ และคำถามเชิงลบจำนวน 5 ข้อ ลักษณะการตอบเป็น semantic scale 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) เฉยๆ (3 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) และ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ผู้วิจัยทำการกลับคะแนนสำหรับคำถามเชิงลบ คะแนนรวมสูงแสดงถึงเจตคติที่ดี

ส่วนที่ 4 ประสบการณ์และอุปสรรคในการวิจัย เป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ได้แก่ ประสบการณ์เป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย ประสบการณ์ทำการวิจัย การมีส่วนร่วมในผลงานวิจัย และปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านระบาดวิทยา 1 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น หลังปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงในผู้ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 10 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทั้งฉบับเท่ากับ .41 และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของเจตคติต่อการวิจัยทั้งฉบับ เท่ากับ .75

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยทางคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และได้รับการยกเว้นการขอเอกสารความยินยอมใบรับรองการอนุมัติหมายเลข COA no. Si 210/2023 ในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2566 กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองในการเข้าร่วมการวิจัย ในการตอบแบบสอบถามไม่มีการระบุตัวตน ผลการวิจัยนำเสนอในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงาน และช่วงอายุการทำงานตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้เวลาอย่างเพียงพอในการตอบแบบสอบถาม และนัดเวลาเพื่อรับแบบสอบถามคืน และรับของสมนาคุณมูลค่าไม่เกิน 100 บาทต่อคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสถิติ STATA version 14.0 (StataCorp LP, College Station, TX, USA) ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดลงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์และทำการวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้ Pearson correlation วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการทำวิจัยกับ

เจตคติในการทำวิจัยทางคลินิกเพื่อใช้ในการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 283 คนจากทั้งหมด 300 คน คิดเป็นอัตราการตอบแบบสอบถาม

Table 1 Characteristics of respondents (n = 283)

Variables	n (%)
Age (M 35.51, SD 9.35 years)	
Grade Point Average (M 3.14, SD 0.29)	
Female gender	271 (95.8)
Working year	
1-10 years	136 (48.0)
>10-20 years	69 (24.4)
>20 years	78 (27.6)
Professional level	
Registered nurse	256 (90.5)
Professional nurse	19 (6.7)
Others	8 (2.8)
Working unit	
Department of Medicine and psychiatrist	55 (19.4)
Department of Surgery and Orthopedics	55 (19.4)
Department of Pediatrics	30 (10.6)
Department of Operating Room Nursing	28 (9.9)
Department of Obstetrics and Gynecology	25 (8.8)
Private ward	25 (8.8)
Department of Outpatient service	15 (5.3)
Department of Radiology	14 (4.9)
Department of Ophthalmology and Otolaryngology	8 (2.8)
Others (Back office: Director's office, Social security unit, Research unit, and Quality development unit)	28 (9.9)
Respondent's bachelor's-level nursing institution	
Faculty of Nursing, Mahidol University	257 (90.8)
Others	26 (9.2)

(ร้อยละ 90.5) (Table 1)

ด้านความรู้ในการทำวิจัย พบว่าค่าเฉลี่ยความรู้โดยรวม 8.65 (SD 2.10) คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.7 เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ความรู้ด้านจริยธรรมในการทำวิจัยมีค่าเฉลี่ย 6.08 (SD 1.37) คะแนน จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.0 ส่วนความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัยมีค่าเฉลี่ย

ร้อยละ 94.3 กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 35.51 ปี (SD 9.35) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 95.8) สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 90.8) เป็นพยาบาลระดับปฏิบัติการ

2.57 (SD 1.29) คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.7 นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ทราบว่ามีกรอบจริยธรรมวิจัยทางคลินิก และการอบรม good clinical practice ให้แก่บุคลากร ในคณะแต่ไม่เคยเข้าร่วมการอบรมคิดเป็นร้อยละ 48.1 และร้อยละ 50.9 ตามลำดับ โดยร้อยละ 59.4 ของกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจที่จะทำวิจัยมากถึงร้อยละ

59.4 เมื่อสอบถามถึงช่องทางของการแหล่งค้นคว้า
หาข้อมูลเพิ่มเติมในการทำวิจัย พบว่าร้อยละ 37.8
ไม่เคยสืบค้นข้อมูลใดๆ และร้อยละ 43.8 สืบค้นข้อมูล
จากฐานข้อมูลทางการแพทย์ และร้อยละ 43.5
หาข้อมูลเพิ่มเติมผ่านการอบรมของหน่วยงานภายใน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล นอกจากนี้
เมื่อสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน
ในระดับพยาบาลศาสตรบัณฑิตพบว่าสูงถึงร้อยละ
84.8 ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัย แต่มีเพียงร้อยละ
38.2 ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรมวิจัยทางคลินิก

Table 2 Respondents' knowledge regarding conducting clinical research (n =283)

Knowledge	%
Overall knowledge (M 8.65, SD 2.10)	57.7
Research ethics (M 6.08, SD 1.37)	76.0
Research methodology (M 2.57, SD 1.29)	36.7
Research ethic training at Faculty of Medicine Siriraj Hospital	n (%)
Unaware of any training	51 (18.0)
Aware of training and have attended	96 (33.9)
Aware of training but have not attended	136 (48.1)
Good clinical practice training at Faculty of Medicine Siriraj Hospital	
Unaware of any training	103 (36.4)
Aware of training and have attended	36 (12.7)
Aware of training but have not attended	144 (50.9)
Interest in further research training	
Not interested	113 (39.9)
Interested	168 (59.4)
Prefer not to answer	2 (0.7)
Sources for additional research information (multiple answers allowed)	
Never searched	107 (37.8)
Medical databases	124 (43.8)
Internal training	123 (43.5)
General websites	103 (36.4)
Sponsor' websites	60 (21.2)
Thai research guidelines	34 (12.0)
Others	4 (1.4)
Teaching clinical research in the Bachelor of Nursing curriculum	
Yes	240 (84.8)
No	17 (6.0)
Unsure	26 (9.2)
Teaching research ethics in the Bachelor of Nursing curriculum	
Yes	108 (38.2)
No	80 (28.3)
Unsure	95 (33.6)

(Table 2)

ด้านเจตคติในการทำวิจัยทางคลินิก กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่คณะแพทยศาสตร์ตั้งเป้าหมายการปฏิรูปการวิจัยเพื่อสร้างผลงานวิจัยมุ่งเป้าที่โดดเด่นเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการบริการทางการแพทย์ในระดับชาติและระดับนานาชาติ (M 4.33, SD 0.64) เห็นด้วยว่าการทำวิจัยทางคลินิกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทางการแพทย์ (M 4.30, SD 0.63) เห็นด้วยว่าการทำวิจัยทางคลินิกควรมีการให้ค่าตอบแทน

ที่เหมาะสม (M 4.07, SD 0.84) ไม่เห็นด้วยว่าการทำวิจัยทางคลินิกส่วนใหญ่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ทำวิจัยเท่านั้น (M 2.35, SD 1.00) ไม่เห็นด้วยว่าการทำวิจัยทางคลินิกส่วนใหญ่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ป่วยและอาจเกิดอันตรายแก่ผู้ป่วย (SD 2.11, SD 0.86) ไม่เห็นด้วยกับคำถามว่าท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อเพื่อนร่วมงานทำวิจัยทางคลินิกในที่ทำงาน (M 2.18, SD 0.82) และไม่เห็นด้วยว่าท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อผู้ป่วยในความดูแลของท่านเป็นกลุ่มตัวอย่างในโครงการวิจัย

Table 3 Respondents' attitude toward clinical research (n = 283)

Questions	Mean (SD)
1. Faculty's research excellence	4.33 (0.64)
2. Knowledge generation from research	4.30 (0.63)
3. Benefits only for the researchers*	2.35 (1.00)
4. No benefits for patients*	2.11 (0.86)
5. Professional value	3.78 (0.76)
6. Workload burden*	2.70 (0.93)
7. Research compensation	4.07 (0.84)
8. Research knowledge	3.15 (0.90)
9. Adequate training in undergraduate studies	2.61 (0.93)
10. Research Interest and enjoyment	2.93 (0.89)
11. Dissatisfaction when colleagues conduct clinical research at work*	2.18 (0.82)
12. Dissatisfaction when my patients volunteer for research*	1.96 (0.87)
Overall attitude	3.04 (0.33)

*negative questions

(M 1.96, SD 0.87) (Table 3)

ข้อมูลทางด้านประสบการณ์และอุปสรรคในการทำวิจัยทางคลินิก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์เป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย (ร้อยละ 47.7) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำการวิจัยเห็นว่าได้รับค่าตอบแทนเหมาะสม (ร้อยละ 25.8) โดย

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การทำวิจัยพบว่าไม่เคยมีส่วนร่วมในผลงานวิจัย (ร้อยละ 29.3) หรือมีส่วนร่วมในผลงานวิจัยแต่น้อยเกินไป (ร้อยละ 8.8) นอกจากนี้พบว่าอุปสรรคที่สำคัญในการทำวิจัย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ร้อยละ 75.6) ไม่มีเวลา (ร้อยละ 74.6) และไม่มีทีมงาน

Table 4 Respondents' experiences and barriers in clinical research (n = 283)

Questions	n (%)
Experience in conducting clinical research	
None	92 (32.5)
Principal investigator	32 (11.3)
Co-investigator	135 (47.7)

Table 4 Respondents' experiences and barriers in clinical research (n = 283) (Cont.)

Questions	n (%)
Study subject/participant	58 (20.5)
Relative of study subject/participant	45 (15.9)
Others	5 (1.8)
Opinions on compensation for participation in clinical research	
No experience in clinical research	108 (38.0)
Never received compensation	60 (21.2)
Compensation is too low	35 (12.4)
Compensation is appropriate	73 (25.8)
Prefer not to answer	7 (2.5)
Contribution to published article	
No research experience	122 (43.1)
Never contributed	83 (29.3)
Contributed, but too little	25 (8.8)
Contribution is adequate	46 (16.3)
Prefer not to answer	7 (2.5)
Barriers to conducting research (multiple answers allowed):	
Lack of research experience	214 (75.6)
Lack of time	211 (74.6)
Lack of research team	126 (44.5)
Lack of equipment	118 (41.7)
Supervisor does not support research	12 (4.2)
Others	10 (3.5)

สนับสนุน (ร้อยละ 44.5) (Table 4)

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างพยาบาลมีมุมมองเชิงบวกต่อการทำวิจัยทางคลินิก โดยเฉพาะการยอมรับว่าการวิจัยช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่และสนับสนุนคุณค่าทางวิชาชีพ ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยในสวีเดนที่พบว่าบุคลากรพยาบาลเห็นว่าข้อมูลจากการวิจัยมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล¹⁰ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับข้อความเชิงลบกับการดำเนินการวิจัยทางคลินิกแสดงให้เห็นว่าบุคลากรพยาบาลมีความไว้วางใจต่อการวิจัยทางคลินิก

และไม่มีความกังวลด้านความปลอดภัยของผู้ป่วย ซึ่งต่างกับการศึกษาที่ผ่านมาในพยาบาลในประเทศสวีเดนซึ่งพบว่ามีความกังวลด้านความปลอดภัยของผู้ป่วยในการเข้าร่วมโครงการวิจัย⁶

เมื่อพิจารณาประสบการณ์การทำวิจัยทางคลินิกพบว่ากลุ่มตัวอย่างพยาบาลที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราช ร้อยละ 11.3 มีประสบการณ์เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย และร้อยละ 47.7 เคยเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย ซึ่งมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวิจัยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดนครราชสีมาที่มีประสบการณ์และมีส่วนร่วมในการวิจัยน้อยกว่าร้อยละ 20¹¹ อย่างไรก็ตาม แม้กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การทำวิจัย

ในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก แต่มีเพียงร้อยละ 16.3 ระบุว่า ได้มีส่วนร่วมในผลงานวิจัยอย่างเหมาะสม เนื่องจาก มาตรฐานการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากร พยาบาลมีเกณฑ์ให้ต้องมีส่วนร่วมในงานวิจัย โดย ต้องเป็นผู้มีพจนานุกรมลำดับแรกหรือเป็นผู้มีพจนานุกรมหลัก การ ได้มีส่วนร่วมในผลงานวิจัยน้อยกว่าที่ควรอาจส่งผล ต่อแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย หรือริเริ่มดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาถึงอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินการ วิจัย 3 อันดับแรก ได้แก่ ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ร้อยละ 75.6) ไม่มีเวลา (ร้อยละ 74.6) และไม่มี ทีมงานสนับสนุน (ร้อยละ 44.5) ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาที่ผ่านมาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ที่พบว่าภาระงานและการขาดระบบพี่เลี้ยงเป็นอุปสรรค สำคัญต่อการทำวิจัยของพยาบาล³⁻⁵

ด้านความรู้ในการวิจัย มีคะแนนรวมเฉลี่ย ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะความรู้ด้านจริยธรรมวิจัยทาง คลินิก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนา ทักษะด้านนี้ ข้อมูลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในสหรัฐอเมริกา ที่พบว่า บุคลากรพยาบาลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ยังขาดความรู้ด้านการวิจัยและการวิเคราะห์หลักฐาน เชิงประจักษ์^{10,12} นอกจากนี้ แม้พยาบาลส่วนใหญ่ เคยเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยในระดับปริญญาตรี แต่มี เพียงร้อยละ 38.2 ที่ได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรม การวิจัยทางคลินิก ซึ่งการขาดความรู้ด้านจริยธรรมวิจัย ทางคลินิกเป็นปัญหาที่พบในต่างประเทศเช่นกัน ข้อค้นพบนี้บ่งชี้ว่าการจัดอบรมเพิ่มเติมด้านระเบียบ วิธีวิจัยรวมถึงการอบรมด้านจริยธรรมวิจัยทางคลินิก สำหรับบุคลากรพยาบาล มีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การพัฒนาระบบช่วยเหลือและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น ทีม หรือการลดภาระงาน¹³ เพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรฐานสากล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้า นี้ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างความรู้ ในการทำวิจัยกับเจตคติในการทำวิจัยทางคลินิก พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า พยาบาลที่มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัย อาจไม่ได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย เสมอไป

จุดเด่นของการศึกษานี้คือเป็นงานวิจัยแรก ในประเทศไทยที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบสำคัญ ในการดำเนินการวิจัยทางคลินิก ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ประสบการณ์ และอุปสรรคในการทำวิจัยของ พยาบาลวิชาชีพ แตกต่างจากการศึกษาก่อนหน้านี้ ที่มุ่งเน้นเฉพาะอุปสรรคเท่านั้น นอกจากนี้ การศึกษานี้ ยังเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ เช่น หลักสูตร การศึกษาและจำนวนปีในการทำงาน อีกทั้งอัตรา การตอบแบบสอบถามสูงกว่าร้อยละ 90 แสดงถึง ความสนใจของผู้ตอบ ทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ สูงยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษานี้ ได้แก่ การเก็บข้อมูล จากบุคลากรพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช พยาบาลเพียงแห่งเดียว โดยบุคลากรส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาอาจไม่สามารถสะท้อนพยาบาลวิชาชีพ ในภูมิภาคหรือสถาบันอื่นได้ นอกจากนี้ สำหรับกลุ่ม ตัวอย่างที่ปฏิบัติงานมาเกิน 10 ปี การตอบคำถาม เกี่ยวกับการเรียนการสอนในอดีตอาจได้รับผลกระทบ จาก recall bias

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอในการวางแผน ส่งเสริมความรู้โดยเฉพาะด้านระเบียบวิธีวิจัยให้กับ พยาบาล ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย

โดยมีอุปสรรคที่สำคัญ คือ ขาดความรู้และขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย ขาดเวลาในการดำเนินการวิจัย และขาดทีมงานสนับสนุน และมีส่วนน้อยของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมทั้งด้านจริยธรรมวิจัยทางคลินิกและการปฏิบัติทางคลินิกที่ดีที่จัดขึ้นสำหรับบุคลากร โดยแนวทางแก้ปัญหาการขาดความรู้และขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย ได้แก่ เพิ่มการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรอบรมเกี่ยวกับการวิจัยสำหรับบุคลากร จัดโครงการให้คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการวิจัยรวมถึงการพิจารณาเพิ่มประสบการณ์ในการทำวิจัยในช่วงการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาขาดเวลาในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ การจัดเรียงลำดับความจำเป็นเร่งด่วนของงาน การลดภาระงานด้านเอกสาร การจัดอัตราค่าจ้างให้เพียงพอเหมาะสม สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดทีมงานสนับสนุน ได้แก่ การจัดแหล่งทุนที่สามารถเข้าถึงได้ และเพิ่มแรงจูงใจในการทำการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มอบทุนพัฒนางานวิจัย (รหัสโครงการวิจัย R016632019) เพื่อดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างพยาบาลที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

Declaration Statement

Conflict of Interest All authors declare no conflict of interest

Author Contribution Wanwisa Chanapai and Amolwan Daeng-arch: contributed equally to data collection, analysis, and writing of this manuscript; Chamaiporn Charoenkraikamol: conceptualization and finalizing the manuscript; Pinyo Rattanaumpawan: conceptualization, methodology, project administration, funding acquisition, and finalizing the manuscript

AI Use Disclosure During the preparation of this work, the authors used the ChatGPT (GPT-5, OpenAI) in order to assist with English editing. After using this tool, the authors reviewed and edited the content as needed and took full responsibility for the published article.

References

1. Mahidol University, Faculty of Nursing, Policy, Planning, and Budget Division. Strategic plan II: development of research and innovation to promote societal well-being [Internet]. Nakhon Pathom: Faculty of Nursing, Mahidol University; 2021 [cited 2023 Jan 1]. Available from: <https://ns.mahidol.ac.th/english/th/plan/index.html> (In Thai).
2. Mahidol University, Office of the President, Human Resources Division. Personnel information report, Mahidol University [Internet]. Nakhon Pathom: Mahidol University; 2022 [cited 2023 Jan 1]. Available from: <https://muhr.mahidol.ac.th/statistics/index.php> (In Thai).
3. Sangmanee W, Kaewvichit N, Tohteng S. State, P problems and needs for research of professional nurse at Faculty of Medicine, Prince of Songkla University. Pnu Sci J [internet]. 2021 Jan. 12 [cited 2025 Oct 1];13(1):160-85. Available from: <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/article/view/241695> (In Thai).
4. Kocaman G, Seren S, Lash AA, Kurt S, Bengu N, Yurumezoglu HA. Barriers to research utilisation by staff nurses in a university hospital. J Clin Nurs. 2010;19(13-14):1908-18. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2009.03032.x>. PMID: 20529164
5. Uysal A, Temel AB, Ardahan M, Ozkahraman S. Barriers to research utilisation among nurses in Turkey. J Clin Nurs. 2010;19(23-24):3443-52. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2010.03318.x> PMID: 21040033

6. Bohman DM, Ericsson T, Borglin G. Swedish nurses' perception of nursing research and its implementation in clinical practice: a focus group study. *Scand J Caring Sci.* 2013;27(3):525-33. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2012.01058.x> PMID: 22888915
7. Breimaier HE, Halfens RJ, Lohrmann C. Nurses' wishes, knowledge, attitudes and perceived barriers on implementing research findings into practice among graduate nurses in Austria. *J Clin Nurs.* 2011; 20(11-12):1744-56. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2010.03491.x> PMID: 21362075
8. Yimboonna C, Poomnikom N, Kanoknunthapong M, Boonnun D, Hankhunasate W, Namthep J, et al. Research utilization and barriers to research utilization in nursing practice. *Siriraj Nursing Journal.* 2007; 1(2):11-26. Available from: https://www2.si.mahidol.ac.th/division/nursing/sins/attachments/article/29/sins-journal-2550-02_page11-26.pdf (In Thai).
9. Tonsuvan K, Suwonnaroop N, Watthayu N. Perceived barriers to implementing evidence, attitudes, and research experiences toward evidence-based nursing practice among professional nurses in health promoting hospital. *The Journal of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima.* 2019;25(2):25-40. Available from: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Jolbcnm/article/view/233367> (In Thai).
10. Boström AM, Rudman A, Ehrenberg A, Gustavsson JP, Wallin L. Factors associated with evidence-based practice among registered nurses in Sweden: a national cross-sectional study. *BMC Health Serv Res.* 2013;13:165. <https://doi.org/10.1186/1472-6963-13-165> PMID: 23642173
11. Teeyamaneerat C, Vonok L. Factors Associated with Research Competency of Professional Nurses in General Hospitals, Nakhon Ratchasima Province. *Regional Health Promotion Center 9 Journal.* 2025; 19(3), 1123-1138. Available from: <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/RHPC9Journal/article/view/275883> (In Thai).
12. Brown CE, Ecoff L, Kim SC, Wickline MA, Rose B, Klimpel K, Glaser D. Multi-institutional study of barriers to research utilisation and evidence-based practice among hospital nurses. *J Clin Nurs.* 2010;19(13-14):1944-51. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2009.03184.x> PMID: 20920021
13. Hu H, Allen P, Yan Y, Reis RS, Jacob RR, Brownson RC. Organizational Supports for Research Evidence Use in State Public Health Agencies: A Latent Class Analysis. *J Public Health Manag Pract.* 2019;25(4): 373-381. <https://doi.org/10.1097/PHH.0000000000000821> PMID: 31136511